

Til § 792 d

Bestemmelsen omhandler legemsindgreb over for *ikke-sigtede*.

Efter forslaget i *stk. 1* skal udgangspunktet være, at sådanne indgreb kun må foretages, såfremt den pågældende meddeler samtykke til indgrebet. Samtykket skal så vidt muligt være skriftligt.

Hvis en ikke-sigtet meddeler samtykke til indgrebet, medfører dette imidlertid ikke blot, at kompetencerne fraviges, men også at de materielle betingelser bortfalder. Samtykket indebærer således, at indgrebet i det hele undtages fra reguleringen i kapitel 72, jf. betænkningen side 78 og 104. Dette er i lovforslaget udtrykkeligt angivet i selve lovteksten i modsætning til i Strafferetsplejeadvalgets lovudkast.

Hovedreglen om, at samtykke er nødvendigt for at foretage legemsindgreb mod ikke-sigtede, fraviges på to punkter, jf. *stk. 2* og *4*.

Efter *stk. 2* kan der under nærmere angivne kriminalitets- og indikationskrav påhvile en ikke-sigtet pligt til at underkaste sig visse legemsindgreb. Pligten omfatter dog kun de mindst byrdefulde indgreb (oversigten pkt. 1–3). Den omfatter således ikke legemsundersøgelser, jf. § 792, *stk. 1*, nr. 2, og blandt legemsbesigtigelserne omfatter den kun sådanne, der ikke kræver afklædning af den undersøgte person. I medfør af bestemmelsen vil det kunne pålægges en ikke-sigtet at afgive kontrolfingeraftryk.

Kompetencen til at træffe bestemmelse om de i *stk. 2* nævnte indgreb mod en ikke-sigtet er ved *stk. 3* henlagt til retten. Der er dog adgang for politiet til at træffe beslutning om foretagelse af et indgreb i tilfælde af »periculum in mora«. Formkravene er de samme som ved indgreb mod sigtede. Indgrebet kan om fornødent gennemføres ved direkte tvang. Gennemførelsen kan dog også ske under anvendelse af vidnevangsmidlerne i § 178.

Vedrørende *stk. 1–3* henvises i øvrigt nærmere til de almindelige bemærkninger pkt. 4 samt betænkningen side 71–80 og 82–84.

Stk. 4 giver politiet en udvidet adgang til i særlige situationer af sikkerhedsmæssige grunde at foretage visitation af tøjet hos alle tilstedeværende for at finde eventuelle våben.

Betingelserne herfor er, at visitationen sker under efterforskning på gerningsstedet i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en alvorlig voldsforbrydelse eller fremsættelse af trussel herom eller i andre efterforskningssituationer, hvor der er begrundet mistanke om, at nogen tilstedeværende på sin person skjuler våben. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved efterforskning i rockerklubbers lokaler.

I disse tilfælde kan politiet foretage visitation af tøjet, uden der er konkret grundlag for at rette sigtelse

mod nogen bestemt af de tilstedeværende, uden at indikationskravet om »afgørende betydning for efterforskningen« i *stk. 2* er opfyldt og uden efterfølgende at skulle forelægge indgrebet for retten til godkendelse. De personer, mod hvem indgrebet foretages, kan dog på eget initiativ indbringe visitationen for retten til prøvelse efter den almindelige adgang hertil i retsplejelovens § 746, *stk. 1*.

Om den nærmere begrundelse for denne særregel henvises til betænkningen side 80–82.

Til § 792 e

I *stk. 1* foreslås den proportionalitetsgrundsætning, der antages at gælde ved alle former for straffeprocessuelle tvangsendgreb, lovfæstet for så vidt angår legemsindgreb. Reglen foreslås udformet på samme måde som § 782, *stk. 1*, om indgreb i meddelelsehemmeligheden. Bestemmelsen gælder både for indgreb mod sigtede og for tvangsmæssige indgreb mod ikke-sigtede.

Stk. 2 lovfæster den såkaldte skånsomhedsgrundsætning. I bestemmelsens 2. og 3. pkt. reguleres specielt spørgsmålet om kønsfællesskab mellem den undersøgte person og de personer, der henholdsvis foretager eller overværer indgrebet.

Reglerne i 2. og 3. pkt. knytter sig til begrebet blufærdighed. Herved bliver der i retspraksis mulighed for at lade bestemmelserne tilpasse sig skiftende tiders vurderinger.

Bestemmelserne omfatter således alene indgreb, der efter den til enhver tid gældende retsopfattelse er egnede til at krænke blufærdigheden. Overfladisk visitation af tøj kan derfor foretages og overværes af personer af begge køn. Hvorvidt der ved afklædning eller f.eks. beføling gennem tøjet for at undersøge, om den pågældende har effekter på kroppen, kræves kønsfællesskab, vil derimod i det enkelte tilfælde afhænge af, om der er tale om hel eller delvis afklædning, om det er en mand eller kvinde, hvor på kroppen undersøgelsen foretages osv.

Sundhedspersonale, navnlig læger og sygeplejersker, kan dog efter reglerne altid udføre og overvære undersøgelser uden hensyn til, om de er af samme køn som den undersøgte.

Reglerne i *stk. 2* er udformet således, at de kan fraviges i særlige tilfælde, hvor omstændighederne ikke tillader, at man afventer tilstedekomsten af sundhedspersonale eller af politipersonale af samme køn som den undersøgte. Som eksempel herpå nævnes i betænkningen tilfælde, hvor politifolk af samme køn skal anholde en farlig og formentlig bevæbnet sigtet af det modsatte køn, og øjeblikkelig visitation af (hele) kroppen gennem tøjet for at finde og fratage våben er nødvendig.